

Dokumentin sisältö

- 1 Esittelijä ja valmistelijat
- 2 Valmistelu aikataulu
- 3 Nykytilan kuvaus
- 4 Päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelua
- 5 Päätösvaihtoehtojen vertailu
- 6 Yhteenveto ja johtopäätökset päätösvaihtoehtojen vertailusta
- 7 Päätösesitys
- 8 Päätöksen seuranta- ja arviointisuunnitelma
- 9 Päätösesityksen hyväksyjät

1 Esittelijä ja valmistelijat

Esittelijä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan iltakoulussa 22.3.2024 vapaa-aikapäällikkö Anna-Maija Muurinen. Valmistelijoina hallintojohtaja Katja Koskula, vapaa-aikapäällikkö Anna-Maija Muurinen, työtoiminnan ohjaaja Erika Väkiparta ja etsivä nuorisotyöntekijä Tiina Kettu.

2 Valmisteluaiakataulu

Hartolan kunnan talouden tasapainottamissuunnitelman päivittäminen käynnistettiin alkuvuonna 2024. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ensimmäinen iltakoulu aiheesta järjestettiin 21.2.2024, jossa mahdolliset muutokset nuorten työpajatoiminnan järjestämisessä nostettiin esiin. Johtoryhmän kokouksessa 22.2.2024 päätettiin tehdä aiheesta vaikutusten ennakoarviointi, ja valmistelu aloitettiin välittömästi. 12.3.2024 järjestetyssä palaverissa esiteltiin ennakkovaikutustenarvioinnissa käytettävä pohja, jolloin ennakkovaikutusten arviointi voitoin tosiasiallisesti aloittaa. Prosessin aikana on käyty työpajatoimintaan liittyen keskusteluita Joutsan, Sysmän, Heinolan, hyvinvointialueen asiantuntijoiden kanssa ja Hartolan kunnan hyvinvointikoordinaattorin kanssa.

Ennakkovaikutusten arviointia valmisteltaessa on kuultu nuorten työpajan nykyisiä ja entisiä asiakkaita. Asia on ollut esillä myös 3.4.2024 järjestetyssä Hartolan nuorisovaltuuston kokouksessa. Nuorisotyöntekijävaihtoehdosta saatiin näkemyksiä nuorelta kokemusasiantuntijalta. Nuorten työpajatoiminnan järjestämisen ennakkovaikutusten arviointia esiteltiin ensimmäistä kertaa sivistys- ja hyvinvointilautakunnan iltakoulussa 22.3.2024, jonka jälkeen työskentelyä jatkettiin.

3 Nykytilan kuvaus

Hartolan kunta järjestää nuorten työpajatoimintaa AVI:n hanketuella. Hankekausi kestää vuoden kerrallaan. Nuorten Työpaja Signaalissa on työskennellyt vuoden 2023 loppuun saakka kaksi henkilöä; nuorten työtoiminnan ohjaaja ja työvalmentaja. Työtoiminnan ohjaajan irtisanouduttua nuorten työpaja toimii nykyisen hankekauden, eli lokakuun 2024 loppuun saakka siten, että aikaisempi työvalmentaja hoitaa työtoiminnan ohjaajan tehtäviä, eikä erillistä työvalmentajaa ole. Kunnan nuorisopalvelut on toiminut vuoden 2023 loppuun saakka seuraavanlaisilla resursseilla: nuorisopalveluista vastaa vapaa-aikapäällikkö (50 % nuorisopalveluissa), työtoiminnan ohjaaja (100 %), työvalmentaja (90 % + 10 % perusnuorisotyötä ja esimerkiksi kuntamarkkinointia), etsivä nuorisotyöntekijä (100 %), sekä koulunuorisotyöntekijä (50 % Hartolassa, hankekausi 31.12.2024 asti). Etsivään nuorisotyöhön ja koulunuorisotyöhön on saatu AVI:ilta hankeavustukset. Nuorten tukipalveluita ajatellen kunnassa työskentelee lisäksi perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen puolella lasten, nuorten ja perheiden parissa varhaisen tuen asiantuntija (100 %). On huomioitava, että Hartolassa ei ole varsinaista perusnuorisotyötä tekevää henkilöä, vaan työtehtäviä tehdään hajautetusti vapaa-aikatoimen työntekijöillä ja osittain myös hanketyöntekijöillä. Esimerkiksi nuorisotilatoimintaa on aikaisemmin tehty seurakunnan, yhdistysten ja vapaaehtoisten avulla. Tällä hetkellä nuorisotilavaltuutusta on toteuttamassa seurakunta kerran kuukaudessa. Tuntivalvontaa hankintaan myös ostopalveluna yhdistyksiltä ja tarvittaessa paikataan tuntityöntekijöitä.

Hartolan yhtenäiskoulussa opiskelevat perusopetuksen piirissä olevat lapset ja nuoret. Paikkakunnalla ei ole toisen asteen opiskelumahdollisuuksia. Itä-Hämeen Opiston aikuislukion lisäksi lähimmät lukiot löytyvät Joutsasta ja Sysmästä. Ammatilliseen koulutukseen nuoret suuntaavat Hartolasta pääasiassa Lahteen, Jyväskylään ja Jämsään. Nuorten jatkosijoittumista Hartolassa haastaa opiskelua ajatellen sopivien julkisten kulkuyhteyksien puuttuminen oppilaitoksiin, ja toisaalta myös pitkät välimatkat koulutusta tarjoaviin oppilaitoksiin.

Päätösvaihtoehtoissa vaikutusten kohderyhminä ovat lapset ja nuoret: lainsäädännössä lapsiksi määritellään alaikäiset, alle 18-vuotiaat ja nuoria ovat alle 29-vuotiaat henkilöt. Nuorten työpajatoiminnalla tavoitetaan sekä oppivelvollisuusikäisiä lapsia että täysi-ikäisiä. Tässä ennakkovaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu asiaa nuorten työpajan kohderyhmän näkökulmasta. Näin toimien on myös huomioitu se, että kaikki lapset ja nuoret eivät ole suoranaisesti nuorten työpajan kohderyhmää.

Nuorten työpajatoiminta ja hanke

Nuorten työpajan tehtävänä on valmennuspalveluiden tuottaminen ohjatun ja tuetun pajatoiminnan kautta alle 29-vuotiaille ilman opiskelu- tai työpaikkaa jääneille nuorille. Työpajalla tuetaan nuoria kohti työelämää, opintoja tai muuta palvelua suunnitelmallisesti ja yksilöllisesti. Vuoden 2023 alussa toteutetun sote-uudistuksen seurauksena kuntouttavaa työpajatoimintaa koskevia sopimuksia ei voitu enää tehdä, mutta työpajalle kehitettiin tuossa vaiheessa toimivaksi osoittautunut työpajasopimus. Nuorten työpajalle voi siis ohjautua pajan omalla sopimuksella tai erilaisilla koulutus sopimuksilla. Pajalle voi myös päästä työkokeiluun TE-palveluiden kautta tai esimerkiksi perusopetuksen kautta KOHO, koulumotivaation kohottamisjaksolle. KOHO-jaksolla edistetään lapsen tai nuoren pärjäämistä kouluarjessa ja peruskoulun loppuun saattamista. Nuorten työpajatoiminta tukee NUOTTI-valmennuksen toteuttamista ja onnistumista tarjoamalla valmennuksen rinnalle päivittäistä toimintaa. Määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä oleva nuori voi TE-toimiston hyväksymän työkokeilun kautta osallistua nuorten työpajatoimintaan. Kuntouttavaa työpajatoimintaa tai sosiaalista kuntoutusta ei tällä hetkellä järjestetä nuorten työpajalla. Hartolan nuorten työpajalla on mahdollisuus valmennuspalveluiden tarjoamiseen myös lähikuntien nuorille.

Keskeisimmät tavoitteet:

- Ehkäistä nuorten syrjäytymistä tarjoamalla ohjausta ja tukea nuoren elämässä, jotta hän pajajakson jälkeen kiinnittyisi yhteiskuntaan
- Nuoren toimijuuden vahvistaminen, sosiaalinen vahvistuminen sekä arjenhallintataitojen kehittyminen
- Turvata kohtaa palvelut nuorille pienessä kunnassa missä etäisyydet esimerkiksi TE-palveluihin ja Ohjaamoihin ovat suuret
- Yksilöllisten osaamisratkaisujen kautta nuoren osaamisen kehittäminen ja työelämävalmiuksien parantaminen

Nuorten työpajan valmennusmenetelminä ovat yksilövalmennus, ryhmävalmennus sekä työvalmennus ja painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä. Työpajalla vahvistetaan nuoren elämänhallintataitoja ja tuetaan terveellisiin elämäntapoihin. Työpajatoiminnalla on päästy hyviin tuloksiin nuorten sosiaalisen vahvistumisen ja vuorovaikutustaitojen kehittämisessä. Nuoret saavat vertaistukea muilta samankaltaisessa tilanteessa olevilta. Nuoria kuunnellaan ja kohdataan, osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja rohkaistaan tuomaan omia näkemyksiä ja mielipiteitä esille.

Nuoret ovat suorittaneet pajajaksojensa aikana tuetusti erilaisia osaamistodistuksia ja saattaneet loppuun peruskoulu- ja lukio-opintojaan yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa. Toimintasisältöihin kuuluu myös nuorten työllistymistä tukevia räätälöityjä opintokokonaisuuksia ja pätevyyskorttikoulutuksia.

Nuoren yksilöllisiä tavoitteita seurataan aktiivisesti pajajakson aikana ja työpajan ohjaaja tukee tavoitteiden saavuttamisessa. Nuorta kannustetaan omien taitojen kehittämiseen. Työpajajaksolla on mahdollista oppia uusia taitoja, kun työtehtävinä työpajan arjessa ovat esimerkiksi erilaiset kädentaidot sekä muut työpajan yhteiset työtehtävät kuten ruuanvalmistus, siivous, erilaiset järjestelytehtävät ja pienimuotoiset korjaus- ja remontointitehtävät. Nuorten työpajalla tarjotaan maksutonta digineuvontaa kuntalaisille eli työpajan nuoret ovat tarjoamassa tukea ja neuvontaa erilaisten älylaitteiden käytössä etenkin ikäihmisille. Nuoret pääsevät pajaympäristössä myös harjoittelemaan aidoissa asiakastilanteissa esimerkiksi mainossuunnittelua ja -tuotantoa, erilaisten julkaisujen suunnittelua ja toteutusta valokuvausta eri menetelmin, kuvankäsittelyä, tekemään passikuvauksia, valmistamaan käyntikortteja, toteuttamaan videokuvausta ja -editointia.

Paja tarjoaa yksilöllistä ja yhteisöllistä tukea erilaisille valmentautujille. Nuorten osallisuutta vahvistetaan keskustelutuokioiden, retkien ja Nuotta-valmennuksen, yhdessä toteutettujen harrastus- ja virkistystoimintojen kautta (lajikokeilut, oppilaitos- ja yritysvierailut). Kaikki saavat halutessaan puheenvuoron ja kaikki tulevat

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

kuulluksi. Toiminnassa ohjataan ja rohkaistaan nuoria menemään myös oman mukavuusalueensa ulkopuolelle, ja vertaistuki on edistymisen ja pajan arjen sujuvuuden kannalta merkittävässä roolissa.

Nuorten työpajalla tuetaan moninaisissa ja hyvinkin laajoissa asiakokonaisuuksissa. Selvitettävät asiat vaihtelevat lääkärissä käynnistä kirjastokortin hankkimiseen ja rippikoulun suorittamisesta lukio-opintojen loppuun saattamiseen. Nuorten työpajalla ja etsivässä nuorisotyössä saa tukea työhön ja opiskeluun liittyen, asumiseen liittyviin asioihin ja vaikkapa tukien hakemiseen. Nuorten työpajan arjessa osallistutaan erilaisiin tarjolla oleviin toimintoihin, joissa tuetaan esimerkiksi kulttuurihyvinvoinnin keinoin nuoren osallisuutta ja toimijuutta: TAIKU-hanke, Taidelaitos Haihatuksen Voimametsä-projekti, Hartola ja Sysmä liikkeelle-hanke ja yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa.

Aluehallintovirasto on velvoittanut nuorten työpajatoiminnan järjestäjät seuraamaan ja arvioimaan toimintansa tuloksia ja erityisesti työpajatoimintaan osallistuvien nuorten polkujen etenemistä. Hartolan nuorten työpajalla seurannassa käytetään suosituksen mukaisesti valtakunnallista PAR-järjestelmää. Nuoret arvioivat työpajatoimintaa valtakunnallisella SOVARI-mittaristolla pajaksonsa päättyessä. Nuorten antama kokonaisarvio toiminnasta oli vuoden 2022 osalta 4,5/5. 5/5 Työpajaa suositellaan kaverille. 4,2/5 Elämänhallinnan ja arjen paraneminen. 4,1/5 Opiskeluun ja työhön liittyvät asiat ovat parantuneet.

Hartolan Nuorten työpaja -hanke sai AVI:lta avustusta 50.000 € hankekaudelle 1.6.2023–31.5.2024 (avustus voi kattaa enintään 75 % hankkeen kustannuksista). Käynnissä oleva hanke oli suunniteltu alunperin toteutettavaksi kahdella ohjaajalla, mutta toiminnan muututtua yhden työntekijän malliksi vuoden 2024 alusta on hankekautta jatkettu 31.10.2024 saakka aluehallintoviraston (27.3.2024) antaman myönteisen jatkoaikapäätöksen mukaisesti.

Vuonna 2023 työpajatoiminnan menot olivat 83.750 €, joista henkilöstökulujen osuus 74.660 €. Avustusta saatiin 45.883 € ja myyntituottoja oli 2.036 €. Kunnan omarahoitusosuudeksi jäi 35.881 €. Vuoden 2024 budjetissa kokonaiskustannukset ovat 92.100 €, joista henkilöstökuluja 80.500 €. Avustuksen määrä 1.11.2024–31.10.2025 hankkeelle on 35.000 € (maksimissaan 75 % hankkeen kokonaiskustannuksista). Myyntituotoiksi on arvioitu 2.000 €, jotka koostuvat passikuvauksista sekä erilaisista tulostus- yms. palveluista. Kunnan omarahoitusosuuden määräksi on arvioitu 20 .00 €.

Taulukossa suluissa vuoden tavoitteet toteutuneen luvun jälkeen. Tiedot on koottu AVI:n työpajajärjestelmästä (PAR-järjestelmä).

	2021	2022	2023
Tavoitetut nuoret	33 (35)	34 (30)	24 (30)
Pajalla tehdyt sopimukset	16 (25)	13 (20)	14 (20)
Muut toimenpiteet, palveluohjauksikäynnit (ei asiakkuutta)	17 (15)	6 (10)	10 (10)
Avoin pajatoiminta (kevät 2023)			3

Nuorten työpajan kävijämäärän osalta tulee huomioida nuorten tilanteiden kausiluonteisuus.

Hartolassa toimii myös Päijät-Hämeen hyvinvointialueen Hartolan työpaja.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimialajohtajaan ja tulosaluejohtajaan on oltu yhteydessä selvityksestä nuorten työpajatoiminnan järjestämiseen liittyen, ja tiedusteltu Hartolan työpajan resursseja ottaa nuoria vastaan ja kehittää toimintaa vastaamaan myös nuorten tarpeita. Työikäisten palvelujen ja sosiaalihuollon päivytyöpalvelujen tulosaluejohtajan sähköpostissa 29.2.2024 todetaan, että Hartolan työpajalla on mahdollisuudet ottaa hartolalaisia nuoria palveluiden piiriin, ja palveluita kehitetään jatkuvasti vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Hartolan työpajalla järjestetään kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalista kuntoutusta, ja työpajalla on sosiaalihuollon osaamista. Sama henkilö työskentelee sosiaaliohjaajana sekä asiakasohjauksessa että työpajalla. Tällä hetkellä sosiaaliohjaajalta saatujen tietojen mukaan Hartolan työpajalla ei ole alle 29-vuotiaita nuoria kuntouttavassa työtoiminnassa.

Tässä ennakkovaikutusten arvioinnissa ei ole ollut tarkoituksenmukaista lähteä tekemään erilaisten pajatoimijoiden välistä vertailua. Hyvinvointialueen Hartolan työpaja eroaa toimintatavoiltaan nuorten työpajatoiminnasta esimerkiksi seuraavasti: Nuorella on mahdollisuus osallistua nuorten työpajan toimintaan edellä kuvatusti esimerkiksi oppilaitosten koulutussovimuksilla tai koulumotivaation kohottamisen KOHO-jaksolla, mikä ei Hartolan työpajalla ole mahdollista. Hartolan työpajalla on sen sijaan mahdollista osallistua kuntouttavaan työtoimintaan tai sosiaaliseen kuntoutukseen. Palvelut eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan asiakkaille tarjoutuu Hartolassa mahdollisuuksia ohjautua sellaisiin palveluihin, jotka tukevat parhaalla mahdollisella tavalla juuri sen hetkisiä elämäntilanteita. Nuoret eivät itse aina koe tarvitsevana kuntouttavaa työtoimintaa, vaan esimerkiksi työkokeilu on heille parempi ratkaisu ja tukee paremmin nuoren ohjautumista opintoihin tai työpaikan hakemisessa. Nuorisotakuun mukaan alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle on tarjottava kolmen kuukauden kuluttua työ-, työkokeilu, -opiskelu, työpaja tai kuntoutuspaikka työttömyyden alkamisesta. Nuorten työpaja pystyy tarjoamaan tällaisissa tilanteissa nuorelle työkokeilupaikan / jatkosijoittumispaikan. Myös pajasopimus on Työvoimatoimiston mukaan asianmukainen työllisyyttä edistävä toimenpide. Nuorten työpajalla on mahdollisuudet nuorisotyön menetelmin tukea nuorten kasvua ja kehitystä esimerkiksi NUOTTA-valmennuksen tai työllistymistä edistävien korttikoulutusten muodossa.

Kunnan talous, talouden tasapainottamissuunnitelma

Hartolan kunnan taloudellinen tilanne on haastava. Kunta on tehnyt kaksi perättäistä alijäämäistä tilinpäätöstä. Vuoden 2022 alijäämä oli -318.815 euroa ja vuonna 2023 alijäämä kertyi -684.479,504 euroa. Valtionosuuksien rooli kunnan tulopohjassa on soteuudistuksen myötä pienentynyt merkittävästi. Vuonna 2022 valtionosuudet olivat 9.868.167 euroa ja vuonna 2023 enää 696.664 euroa. Talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2024–2026 osoittaa, että sekä talousarviovuosi 2024 että suunnitelmavuodet ovat kaikki alijäämäisiä. Kunta on pakotettu päivittämään talouden tasapainottamissuunnitelmaansa ja ryhtymään konkreettisiin toimenpiteisiin talouden tilanteen kohentamiseksi. Tämän hetken tietojen perusteella Hartolan kunnan sopeuttamistarve on vähintäänkin 850.000 euroa. Vuosille 2024–2027 jaksotettuna 850.000 euron sopeutus kääntäisi kunnan tuloksen ylijäämiseksi. Talouden tasapainottamista joudutaan jatkamaan myös vuoden 2027 jälkeen.

Kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuuden perusosan suuruudesta osasta on jatkossa kerryttämässä sakkolistoja ja kunnan kulut kasvavat entisestään. Aikaisemmin sakkolistoille päätyivät henkilöt, jotka olivat olleet työttöminä 300 päivää. Jatkossa työttömyysetuuspäivät alkavat kertyä jo sadan työttömänä oloapäivän jälkeen. Kunnan etujen mukaista on se, että nuoret ohjautuvat joko opiskelemaan tai työmarkkinoille sujuvasti, ja tässä tehtävässä myös nuorten työpajalla tehtävillä toimenpiteillä on merkitystä. On huomioitava se, ettei työllistymistä edistävissä toimenpiteissä oleminen työpajoilla poista henkilöä sakkolistoilta suunniteltujen linjausten mukaisesti.

Hallitusohjelman ja sosiaaliturvan leikkausten vaikutuksista

Hallituksen tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä ja vahvistaa osaamis- ja koulutustasoa. Tämä ei onnistu, ellei vaikuttaviin palveluihin, kuten etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan, aidosti panosteta ja sote-palveluiden saatavuutta paranneta. Hyvinvointialueuudistuksen lisäksi työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön eri

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

tasoilla toteuttamaan yhteistyöhön tulee jatkossa vaikuttamaan myös TE2024-uudistus. Tässä nuorten työpajoilla on paljon annettavaa, sillä ne tukevat työllistymistä edistävien palvelujen tuottamista. Uudistus lisää toimintakentän muutoksia ja edellyttää uusien yhteistyörakenteiden vakiinnuttamista. Nuorten mielenterveyskriisi on akuutti. Nuorten välinen polarisaatio on kasvanut. Työpajatoimijoiden ja etsivän nuorisotyön kokemuksia hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksista on tutkittu valtakunnallisesti. Nuorten työpajoilla ja etsivässä nuorisotyössä kohdataan heikossa asemassa olevia nuoria ja nuoria, joiden haasteet ovat entisestään syventyneet. Valtakunnallinen etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan INTO ry:n selvityksen mukaan jonot palvelutarpeen arviointiin voivat olla pahimmillaan puolesta vuodesta vuoteen ja mielenterveyspalveluihin jopa vuoden tai sen yli. Jonotusaikana nuorten tilanteet voivat entisestään heiketä ja jatkossa tarvitaan yhä intensiivisempiä palveluita ja pidempiä palveluprosesseja. (https://www.intory.fi/app/uploads/2024/03/Nuoret-eivat-saa-tarvitsemiaan-palveluita_Raportti-hyvinvointialueuudistuksen-vaikutuksista-1.pdf)

Alkuvuoden 2024 tilanne Hartolassa on sellainen, että asiakas pääsee nopeasti psykiatriselle sairaanhoitajalle. Aikaisemmin oli mahdollisuus varata aika suoraan. Kynnys lähteä varaamaan aikaa ja hankkia palvelua on kasvanut, kun palvelut ovat sähköisiä tai kaukana. Aikaisemmin nuoren tukena ollut henkilö on voinut olla auttamassa palveluun hakeutumisessa, kun esimerkiksi nuorten työpajalla on ollut suora yhteys psykiatriselle sairaanhoitajalle. Maaliskuussa 2024 järjestetyssä LAPE-ryhmän kokouksessa saatujen tietojen mukaan alaikäisten mielenterveyspalveluiden nuorisotiimissä jono oli noin kaksi kuukautta. Harjun Terveystieteiden saatujen tietojen mukaan aikuisten mielenterveyspalvelujen osalta, psykiatrisen sairaanhoitajan ensikäynti etävastaanotolle järjestyy akuuteissa tilanteissa nopeimmillaan yhteydenottopäivälle.

Sosiaaliturvan leikkaukset köyhdyttävät huhtikuun 2024 alusta alkaen KELAN mukaan etenkin pienituloisimpia nuoria. Kaikista 20–29-vuotiaista nuorista pienituloisia on nyt 20 % ja leikkausten seurauksena määrä kasvaa 21,5 %. Köyhyys lisääntyy eniten työttömillä (+3,6 %), yksinhuoltajilla (+3 %) ja yksin asuvilla nuorilla (+2,2 %). Mikäli opintolainaa ei lasketa tuloksi, opiskelevien nuorten pienituloisuusaste kasvaa jopa 6,2 %. Mikäli laskentamalli pitää paikkansa, jatkossa yli puolet työttömistä nuorista on pienituloisia. Työllisten yksinhuoltajien köyhyyttä lisää työtulojen suojaosien poisto etuuksista, joka on ollut aiemmin 300 €/kk. Lapsiperheiden, lasten ja nuorten tilannetta eivät myöskään parannaan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen leikkaukset samaan aikaan kun yleinen asumistuki pienenee ja työttömyystukien lapsikorotukset poistuvat. Kelan arvioiden mukaan etuuksien heilennyksiä korvataan jossakin määrin toimeentulotuella samaan aikaan kun hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite toimeentulotuen saavien määrän puolittamisesta. Jatkossa työttömyystukien työssäoloehto pitenee puolesta vuodesta vuoteen. Yleistä asumistukea ei makseta omistusasunnon asumismenoihin ja myös muita muutoksia on valmistelussa. www.kela.fi

Nuorten työpajatoiminta Joutsassa ja Sysmässä

Hartolan naapurikunnissa Sysmässä ja Joutsassa ei ole enää erillistä nuorten työpajatoimintaa kunnan järjestämänä. Joutsassa nuorten työpaja lakkautettiin hyvinvointialuesiirtymän yhteydessä. Lakkauttamisvaiheessa työpajalla oli viisi nuorta. Huomion arvoista kuitenkin on se, että nuorten työpaja toimi TyöVarikon yhteydessä ja varsinaisen nuorten työpajan asiakkaat olivat sulautuneet varikon asiakkaiden joukkoon. Kunnallisen nuorten työpajan päättyminen ei siis juurikaan näkynyt asiakkaille, koska integraatio oli tapahtunut aikaisemmin. Joutsassa nuorten työpajalla oli oma työntekijä (viimeiset vuodet 50 %), mutta kaikki työvarikon työntekijät olivat jo työskennelleet nuorten kanssa. Nuorten työpajalla oli vastuu yksilövalmennuksesta, työvalmennus toteutettiin yhteisellä työntekijäresurssilla jo aiemmin. Tällä hetkellä sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavan työtoiminnan palveluja tarvitsevat nuoret ja aikuiset ovat samalla pajalla, eikä nuorilla ole erillistä työntekijää. Etsivä nuorisotyöntekijä tekee tiivistä yhteistyötä pajan ja siellä olevien nuorten kanssa. Joutsan hyvinvointikoordinaattorin näkemyksen mukaan pajalla olevat asiakkaat ovat tällä hetkellä haasteellisia ja vaativat hyvinkin raskaita toimenpiteitä; toisin sanoen polut työelämään ja opintoihin ovat pitkiä. Vaikkakin osalla nuorista on joku diagnoosi jo pajalle tullessaan, iso osa pajatyöskentelyä on erilaisten terveysseuravälitysten läpiviennä ja asiakkaiden tukemista näissä prosesseissa. Joutsan työpajalla palvelut keskittyvät pitkälti raskaisiin tukitoimenpiteisiin eikä esimerkiksi matalankynnyksen ennakoivia toimenpiteitä pajalla enää tehdä. Nuorten työpajalla pysyttiin aikaisemmin tarjoamaan mahdollisuuksia esimerkiksi koulupudokkaille ja tarjoamaan vaikkapa KOHO- ja TET-jaksoja.

Varsinaisia taloudellisia hyötyjä Joutsan osalta on haasteellista määritellä, koska kunnallinen nuorten työpaja lakkautettiin nivelvaiheessa, jossa TyöVarikko jäi kunnalta pois ja siirtyi hyvinvointialueelle. Hyvinvointialue vuokraa tiloja, mutta työntekijät ovat heidän palkkalistoillaan. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen nuorten työpajan lakkauttamisella ei ollut juurikaan vaikutusta, koska asiakkaat joko jatkoivat varikolla tai siirtyivät toiseen palveluun. Joutsassa nuorten ja aikuisten pitkäaikaistyöttömien yhdistäminen nähdään kaksipuoluisena juttuna: Toisaalta on hyvä, että palvelut järjestetään todellisen palvelutarpeen mukaisesti eikä esimerkiksi ikään perustuen, mutta kahden erilaisen asiakasryhmän (nuoret ja pitkäaikaistyöttömät) yhdistämisessä nähdään haasteita. Nuorten ja aikuisten osalta palvelupolut poikkeavat suuresti toisistaan: nuorten osalta palvelun tulisi olla eteenpäin suuntaavaa, kun taas pajalla olevista aikuisista monikaan ei ole tosiasiallisesti palaamassa työelämään. Tilojen ja henkilöstöresurssin yhdistäminen on taloudellisesti kannattavaa, mutta päätöksiä tehtäessä on ensisijaisen tärkeää huomioida nuorten tarpeet ja riittävä palvelujen saatavuus.

Sysmässä nuorten työpajan viimeiset toimintavuodet olivat hiljaisia ja työpajalla nuoret olivat kuntouttavan työtoiminnan päätöksellä. Sosiaalipalveluiden siirryttyä vuoden 2023 alussa Päijät-Hämeen hyvinvointialueeseen kunta ei voinut enää toimia kuntouttavan työtoiminnan toteuttajana, koska hyvinvointialue ilmoitti järjestävänsä toiminnan itse. Toiminnan päättyessä pajalla oli vain kaksi nuorta, joista toinen siirtyi hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan piiriin ja toinen työelämään. Pajatoiminnan päättyessä Nuorten työpajan yksilö- ja yhteisövalmentajan toimi muutettiin yhteisöohjaajan toimeksi. Sysmässä nuorten tuki- ja ohjauspalveluista vastaavat etsivä nuorisotyöntekijä/ehkäisevän työn koordinaattori, yhteisöohjaaja, koulunuorisotyöntekijä, työllisyyskoordinaattori ja hyvinvointipäällikkö (kukaan ei tee pelkästään nuorisotyötä). Terveystalon koulukuraattorin ja koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa tehdään yhteistyötä.

Sysmän hyvinvointipäällikön näkemysten mukaan Sysmässä nuorten työpajatoimintaa ei lopetettu taloudellisista syistä, eikä sillä tavoiteltu säästöjä. Toiminta loppui, koska kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen siirtyi hyvinvointialueelle. Perusnuorisotyön kautta nuoret tavoitetaan melko hyvin ja nuorille on tarjolla tukea ja ohjausta. Etsivän nuorisotyöntekijän ja yhteisöohjaajan työpanos on ensiarvoisen tärkeä nuorten tavoittamisessa, tukemisessa ja ohjauksessa.

Tilastotietoa nuorten aikuisten opiskelusta ja syrjäytymisriskistä

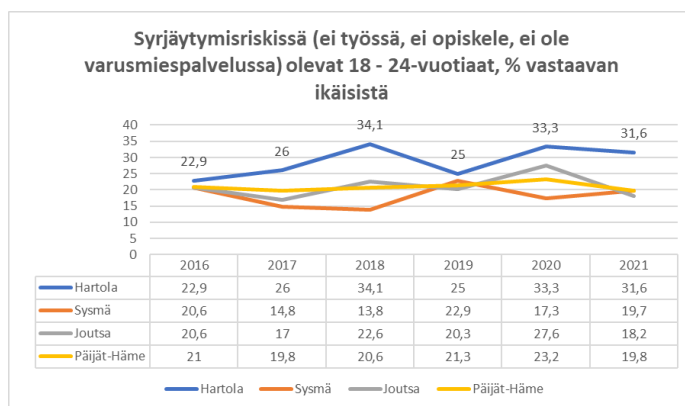
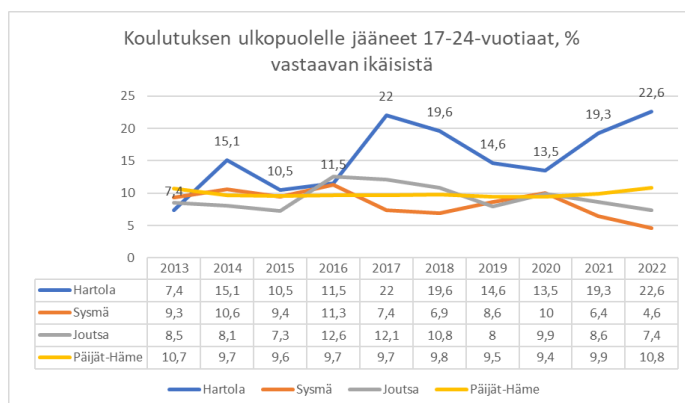
Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole perusasteen jälkeistä koulutusta. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus on tilastojen mukaan yli puolet korkeampi kuin Päijät-Hämeessä ja naapurikunnissa Sysmässä ja Joutsassa keskimäärin. Vuonna 2022 luku oli 22,6 %, mikä tarkoittaa 21 koulutuksen ulkopuolelle jäänyttä 17–24-vuotiaista. Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevia 18–24-vuotiaita oli Hartolassa vuonna 2021 tilastojen mukaan 24 nuorta. Tilasto on toistaiseksi saatavilla vain vuosilta 2016–2021 ja vaikka luvuissa on pientä vuosittaista vaihtelua, on kuuden vuoden seurantaajaksolla ylitetty kolmesti yli 30 %:n lukema.

Oppivelvollisuutta laajennettiin edellisen hallituskauden aikaan lainsäädännöllä siten, että kevään 2021 yhteishausta lähtien nuorilla on ollut velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutukseen. Toisen asteen opinnoista tuli tässä vaiheessa maksuttomia. Hartolan Yhtenäiskoulun opinto-ohjaajan ja rehtorin näkemysten mukaan Hartolassa nuoret ohjautuvat poikkeuksetta jatko-opintoihin ja kiinnittyvät niihin hyvin, joihin oppilaitoksen sisäisiä vaihtoja voi olla. Moni nuorista vaihtaa kirjat opiskelupaikkakunnalle, silloin tieto mahdollisesta opiskelujen keskeyttämisestä ei tule Hartolaan, vaan uudelle kotipaikkakunnalle.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sosiaaliohjaaja kertoi 6.3.2024 hyvinvointityöryhmän kokouksessa, että koulutuksen ulkopuolelle jääneiden ja syrjäytymisriskissä olevien määrät tuntuvat isoilta, mutta tilanne ei näyttäydä sosiaalihuollossa. Sosiaaliohjaajan tietojen mukaan Hartolaan muuttaa kouluttamattomia nuoria ja toisaalta paikkakunnalla on kirjoilla sellaisia nuoria, jotka eivät todellisuudessa Hartolassa asu.

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

Tilastoja tulkittaessa on otettava huomioon myös se, että työn ja koulutuksen ulkopuolella oleminen ei aina tarkoita syrjäytymistä, vaan voi olla osittain myös esimerkiksi pääsykokeisiin valmistautumista. Pitkittyessään koulutuksen ja työn ulkopuolella oleminen voi altistaa syrjäytymiselle ja vaikeuttaa opiskeluihin ja työhön pääsemistä. (THL 2023, <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-syrjautymisen-ehkaisy>).

Syrjäytymisen riskitekijät ja ehkäisy

On selvää, että Hartolassa on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota syrjäytymisen ehkäisyyn ja lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen. Riittävää, oikea-aikaista tukea tulisi olla saatavilla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, erityisesti sellaisille perheille, lapsille ja nuorille, joilla on riski lapsuusajan haitallisille kokemuksille. Keskeistä on työntekijöiden osaaminen ja tiivis yhteistyö hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Vaikeastakin lapsuudesta voi selviytyä hyvinvoivaksi ja terveeksi aikuiseksi. Vahva resilienssi helpottaa kykyä selviytyä. Myönteiset elämäkokemukset, suojaavat tekijät ja yhteisö lisäävät resilienssiä. Perheen ulkopuolisia suojaavia tekijöitä ovat harrastukset, ystävät ja ulkopuolinen hyvä tukiverkosto, joka tarjoaa turvaa, suojaa sekä positiivisia kokemuksia. (https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/815157/Tiesmaki_Anu.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

Me-säätiön Syrjäytymisen dynamiikka -työkalan mukaan lastensuojelun sijoituksen kokeneiden syrjäytymisriski on viisinkertainen, samoin niillä nuorilla, jotka eivät saavuta perusasteen jälkeistä tutkintoa parikymppisenä. Lähes yhtä iso riski on mielenterveyslääkkeitä käyttävillä nuorilla tai lapsen alle 20-vuotiaana saavilla. Kolminkertainen syrjäytymisriski on rikostuomion saaneilla ja kaksinkertainen alle 7:n keskiarvon oppilailla. Lisäksi myös ylisukupolvinen huono-osaisuus näkyy syrjäytymisriskissä. Jos lapsilla oli vähintään kaksi perhetaustaan kytkeytyvää riskitekijää, lähes viidesosa jäi syrjään. Huono-osaisuus voi tarkoittaa esimerkiksi köyhyyttä, huonoa terveyttä, koulupudokkuutta ja osattomuutta työelämästä ja yhteiskunnasta. Lapsen huono-osaisuudelle erityisen riskin muodostavat vanhempien pitkäaikainen toimeentulotuen asiakkuus, pitkäaikainen työttömyys ja vanhempien matala koulutustaso. (<http://data.mesaatio.fi/syrjautymisen-dynamiikka/>)

4 Päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelua

Vaihtoehto	Kuvaus
Nuorisotyöntekijä	Hartolassa työskentelee nuorisotyöntekijä, mutta nuorten työpajapalveluja ei ole tarjolla nuorille eikä kuntalaisille.
Yksi työntekijä: työtoiminnan ohjaaja	Nuorten työpaja Signaalissa työskentelee yksi työntekijä, työtoiminnan ohjaaja
Nuorten työpajatoimintaa ei järjestetä	Nuorten työpaja Signaalin toiminta lakkautetaan, ei henkilöstöä nuorten työpajatoiminnan järjestämisessä
Hybridimalli: Nuorten työpaja + perusnuorisotyö kokonaisuuden työtehtävillä	Yhdistelmätyöntekijä, jonka työajasta osa perusnuorisotyötä ja osa nuorten työpajatoimintaa

5 Päätösvaihtoehtojen vertailu

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

Vaikutuskohde	Nuorisotyöntekijä	Yksi työntekijä: työtoiminnan ohjaaja	Nuorten työpajatoimintaa ei järjestetä	Hybridimalli: Nuorten työpaja + perusnuorisotyö kokonaisuuden työtehtävillä
Ihminen/Asukas				
Vaikutukset nuorten hyvinvointiin, terveyteen, työllisyyteen, toimeentuloon				
Lyhyt aikaväli	1	2	-2	3
Pitkä aikaväli	2	2	-2	3

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

<p>Kuvaus</p>	<p>Perusnuorisotyöllä vaikutetaan ennaltaehkäisevästi lasten ja nuorten hyvinvointiin. Nuorisotyöntekijäresurssia lisäämällä voidaan lisätä nuorisotilojen aukioloaikoja ja mikäli koulunuorisotyöntekijäresurssia ei hanketoiminnan kautta olisi jatkossa enää saatavilla, olisi nuorisotyöntekijällä potentiaalinen mahdollisuus työskennellä myös kouluympäristössä Hartolan yhtenäiskoululla. Pitkällä aikavälillä hyvinvointivaikutukset voivat nuorisotyön menetelmillä tarjottavalla tuella olla merkittävät yksilötasolla.</p>	<p>Nuorten työpajalla on tarjolla työllistymistä ja opiskeluun ja koulutukseen liittyviä tukitoimia. Nuoret voivat luoda sosiaalisia verkostoja ja tavata samanikäisiä nuoria. Nuoret kokevat työpajan merkityksen tärkeäksi mm. mielenterveyden ja hyvinvoinnin osalta. Työpaja tarjoaa rutiinit sekä merkityksen päiviin. Sosiaalisella kanssakäymisellä on myös suuri merkitys hyvinvointiin.</p> <p>Työpajalla tuetaan nuorten psyykkistä hyvinvointia: tukea ja ohjausta elämän haasteisiin, kuten esimerkiksi mielenterveysongelmiin, päihteiden käyttöön tai vaikeisiin perhetilanteisiin. Pajalla opitaan tärkeitä työelämätaitoja ja edistetään nuorten työllistymisen mahdollisuuksia. Nuorten työpaja toimii myös väylänä muihin tukipalveluihin ja sosiaalipalveluihin, kuten asumisneuvontaan, velkaneuvontaan ja perhepalveluihin. Nuorten työpaja tarjoaa sosiaalisia kanssakäymisen mahdollisuuksia ja merkityksellisyyttä arkeen, joilla on nuorilta saadun palautteen perusteella suuri merkitys mielenterveyteen ja jaksamiseen. Omia vahvuuksia löytämällä vaikutetaan suoraan nuoren hyvinvointiin ja minäpystyvyyteen. Työkokeilusta saa työmarkkinatuen ja muut TE-palvelut. Myös ruokavaliolla on merkitystä asiakkaiden toimeentuloon.</p>	<p>Nuorten työllistyminen ja ohjautuvuus vaikeutuu, kun tukitoimia pitää etsiä muualta. Opiskeluun ja koulutukseen liittyvien tukitoimenpiteiden väheneminen voi hankaloittaa nuorten etenemistä palvelupolulla kohti työ- ja opiskeluelämää. Nuorten sosiaalisten verkostojen heikkeneminen voi pahimmillaan johtaa nuorten eristäytymiseen. Nuorten psyykkinen hyvinvointi voi heikentyä, kun tärkeä tukiverkosto harvenee eikä nuorilla ole mahdollisuutta nuorten työpajan mahdollistamaan arkirytmiiin. Nuoret menettävät mahdollisuuden oppia työpajamuotoisesti työelämätaitoja ja työllistymismahdollisuudet voivat vähentyä.</p> <p>Lakkauttaminen voi vaikuttaa monin tavoin asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, työllisyyteen, toimeentuloon ja palveluiden saatavuuteen vaikkakin vastaavanlaisia palveluja on saatavilla muutakin kautta. Nämä vaikutukset voivat olla erityisen merkittäviä nuorille ja heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille. Nuorten työpaja toimii myös väylänä muihin tukipalveluihin ja sosiaalipalveluihin: asumisneuvontaan, velkaneuvontaan ja perhepalveluihin. Nuorten työpajan lakkauttaminen voi vaikeuttaa asukkaiden pääsyä tarvitsemiinsa tukipalveluihin.</p> <p>Voi lisätä nuorten syrjäytymisriskiä.</p>	<p>Nuorisotyöllistä ulottuvuutta hyödynnetään palvelun tarjoamisessa ja perusnuorisotyö saa entistä enemmän synergiaetua monipuolisen työntekijän osaamisella. Nuorten työpajalla on tarjolla työllistymistä ja opiskeluun ja koulutukseen liittyviä tukitoimia. Nuoret voivat luoda sosiaalisia verkostoja ja tavata samanikäisiä nuoria. Työpajalla tuetaan nuorten psyykkistä hyvinvointia: tukea ja ohjausta elämän haasteisiin kuten esimerkiksi mielenterveysongelmiin, päihteiden käyttöön tai vaikeisiin perhetilanteisiin. Pajalla opitaan tärkeitä työelämätaitoja ja edistetään nuorten työllistymisen mahdollisuuksia. Nuorten työpaja toimii myös väylänä muihin tukipalveluihin ja sosiaalipalveluihin, kuten asumisneuvontaan, velkaneuvontaan ja perhepalveluihin. Nuorten työpaja toimii yhteistyökumppanina ohjaamopalveluissa.</p>
<p>Kuntalaiset</p>				
<p>Lyhyt aikaväli</p>	1	2	-1	2
<p>Pitkä aikaväli</p>	1	1	-1	2

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

<p>Kuvaus</p>	<p>Kuntalaisilla käsitetään tässä kohtaa nuorisotyön ulkopuolelle jäävät aikuiset. Kuntalaiset olisivat tässä mallissa edunsaajina, kun toimintaa ja tapahtumia olisi tarjolla enemmän myös kaikenikäisille.</p>	<p>Nuorten työpajalla on kuntalaisille tarjolla sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia, digitukea, passikuvauksia, kopiointi-, tulostus-, mainostentekopalveluja erityisinä kohderyhminä etenkin ikäihmiset ja yritykset. Kuntalaiset eivät näe suurtakaan eroa palveluiden laadullisesti tai määrällisesti eroa siinä, onko työntekijöitä nuorten työpajalla yksi tai kaksi. Yhden ohjaajan mallilla toiminta on haavoittuvampaa.</p>	<p>Kuntalaiset eivät enää saa niin laajasti digipalveluita, jotka koettu tärkeäksi niin avun saamisen kuin sosiaalisen kanssakäymisen kannalta. Kuntalaiset sekä paikalliset yritykset ovat myös saaneet tulostus-, mainostus- sekä kopiointipalveluita myös nuorten työpajalta. Kuntalaisten ja yritysten asiointikertoja vuositasona on yhteensä noin 150. Ruokalahjoituksia jaetaan mahdollisuuksien mukaan kaikille kuntalaisille.</p>	<p>Kuntalaisille on tarjolla monipuolisia palveluja kuten ennenkin. Nuorisotyöntekijällä olisi mahdollista järjestää kuntalaisille hyvinvointia edistäviä tapahtumia ja toimintaa.</p>
<p>Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen ennaltaehkäisevä ja yksilöllinen tukeminen</p>				
<p>Lyhyt aikaväli</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>-2</p>	<p>2</p>
<p>Pitkä aikaväli</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>-1</p>	<p>3</p>

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

<p>Kuvaus</p>	<p>Nuorisotyö vaikuttaa positiivisesti lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen tarjoten ennaltaehkäisevää toimintaa. Aikuinen nuorisotyön ammattilainen on paremmin lasten ja nuorten tavoitettavissa.</p>	<p>Nuorten työpajalla on tarjolla työllistymistä ja opiskeluun ja koulukseen liittyviä tukitoimia. Yhden ohjaajan mallilla ei ole mahdollista niin joustavaan ja yksilölliseen valmennuspalveluun, mutta toiminta on silti laadukasta ja yksilölliset tarpeet huomioivaa.</p> <p>Työpajalla tuetaan nuorten psyykkistä hyvinvointia: tukea ja ohjausta elämän haasteisiin kuten esimerkiksi mielenterveysongelmiin, päihteiden käyttöön tai vaikeisiin perhetilanteisiin. Pajalla opitaan tärkeitä työelämätaitoja ja edistetään nuorten työllistymisen mahdollisuuksia.</p> <p>Nuorten työpaja tarjoaa sosiaalisia kanssakäymisen mahdollisuuksia. Työpajalla nuorella on mahdollisuus suorittaa KOHO-jaksoja, joiden avulla tuetaan yksilöllisesti asiakaslähtöisesti peruskoulun menestykselliseen loppuun saattamiseen.</p>	<p>Mikäli nuorten työpajaa ei olisi, nuorille joilla on haasteita työllistymisen, opiskelun ja koulutuksen kanssa haasteet korvaavien tukitoimien löytämiseen ja paikkaamiseen vie aikansa. Hyvinvointialueen työpajalla palvelut keskittyvät pitkälti raskaisiin tukitoimenpiteisiin eikä esimerkiksi matalankynnyksen ennakoivia toimenpiteitä ole niin laajasti nuorille tarjolla ja tällä voi olla negatiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen.</p>	<p>Nuorisotyöntekijä on lasten saavutettavissa ja läsnä nuortentalolla, tapahtumissa ja toiminnossa pajatoiminnan lisäksi. Nuorten työpajalla on tarjolla työllistymistä ja opiskeluun ja koulukseen liittyviä tukitoimia.</p> <p>Työpajalla tuetaan nuorten psyykkistä hyvinvointia: tukea ja ohjausta elämän haasteisiin kuten esimerkiksi mielenterveysongelmiin, päihteiden käyttöön tai vaikeisiin perhetilanteisiin. Pajalla opitaan tärkeitä työelämätaitoja ja edistetään nuorten työllistymisen mahdollisuuksia.</p> <p>Nuorten työpaja tarjoaa sosiaalisia kanssakäymisen mahdollisuuksia. Työpajalla nuorella on mahdollisuus suorittaa KOHO-jaksoja, joiden avulla tuetaan yksilöllisesti asiakaslähtöisesti peruskoulun menestykselliseen loppuun saattamiseen.</p>
<p>Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p> <p>Kuvaus</p>	<p>0</p> <p>0</p> <p>Ei suoranaisia vaikutuksia vaikutusmahdollisuuksiin.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua esimerkiksi itselleen merkittäviin, kokonaisvaltaista hyvinvointia tuottavan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.</p>	<p>-2</p> <p>-2</p> <p>Nuorilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa ja osallistua itselleen merkittäviin, kokonaisvaltaista hyvinvointia tuottavan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Nuorilta puuttuu työpajan tarjoama tuki ja ohjaus.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua esimerkiksi itselleen merkittäviin, kokonaisvaltaista hyvinvointia tuottavan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.</p>
<p>Vaikutukset lasten ja nuorten tulevaisuuteen, jatkosijoittuminen opintoihin ja työmarkkinoille</p> <p>Lyhyt aikaväli</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>-2</p>	<p>2</p>

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

Pitkä aikaväli	1	2	-2	3
Kuvaus	Nuorisotyöllä on mahdollista luoda positiivisia tulevaisuuden näkymiä ja tarjota ennaltaehkäisevää toimintaa.	Nuoret saavat nuorten työpajalta kasvua ja kehitystä tukevaa palvelua, jonka avulla heillä on paremmat mahdollisuudet pärjätä työ- ja opiskeluelämässä. Oikea aikainen tuki voi olla ratkaiseva nuoren tulevaisuuden kannalta. Työpajajaksolla on parhaimmillaan kannustava kokemus nuorelle. Nuorten työpaja tarjoaa uusia näkökulmia ja kirkastaa tulevaisuuden mahdollisuuksia.	Nuorilla ei työpajan lakkautuessa Hartolassa ole tarjolla palveluja tarvitseville lapsille ja nuorille niin monipuolisia matalankynnyksen, kohdennettua kasvua ja kehitystä tukevia palveluja, jolloin on mahdollista että nuorten mahdollisuudet pärjätä työ- ja opiskeluelämässä heikkenevät. On mahdollista, että nuorten näköalattomuus, syrjäytyminen ja työttömyys kasvavat. Nuorten työpajatoiminnan mahdollistamalla KOHO-jaksolla tuetaan oppivelvollisuusikäisiä peruskoulun suorittamisen kanssa. Hartolan yhtenäiskoulun kanssa tehtävästä yhteistyöstä on saatu positiivisia kokemuksia KOHO-jaksoista ja haastavista tilanteista on päästy eteenpäin.	Nuoret saavat nuorten työpajalta kasvua ja kehitystä tukevaa palvelua, jonka avulla heillä on paremmat mahdollisuudet pärjätä työ- ja opiskeluelämässä. Oikea aikainen tuki voi olla ratkaiseva nuoren tulevaisuuden kannalta. Työpajajaksolla on parhaimmillaan kannustava kokemus nuorelle. Nuorten työpaja tarjoaa uusia näkökulmia ja kirkastaa tulevaisuuden mahdollisuuksia.
Vaikutukset nuorille suunnattujen palveluiden saavutettavuuteen ja saatavuuteen				
Lyhyt aikaväli	2	2	-2	2
Pitkä aikaväli	2	2	-2	3

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

<p>Kuvaus</p>	<p>Tässä mallissa nuorille tarjolla olevia matalankynnyksen palveluja on mahdollista tarjota enemmän esimerkiksi pidentämällä ja lisäämällä nuorisotilojen aukioloja. Nuorten työpajan sijaan uudenaikaisena tukipalveluna voitaisiin tarjota esimerkiksi pajakahvilaa. Mikäli koulunuorisotyöntekijän työpanosta ei ole jatkossa käytössä hankemuotoisesti on nuorisotyöntekijällä mahdollisuus tarjota tukea myös Hartolan yhtenäiskoululle.</p>	<p>Mikäli asiakasmäärä kasvaa radikaalisti on hetkellisesti mahdollista että nuori ei saa palvelua välittömästi. Näissä tilanteissa priorisoidaan nuorten tilanteen mukaisesti tarjottava palvelu pajan osalta.</p>	<p>Nuoren työpajatoiminnan puuttuminen vaikuttaa heikentävästi nuorten ohjautuvuuteen eikä nuorille ole tarjolla matalankynnyksen jatkosijoituspaikkaa. Toimintakeskukselle on mahdollista sijoittaa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaana, mutta tämä palvelu ei ole tarkoitettu/ei saavuta kaikkia nuoria.</p>	<p>Nuorella on mahdollisuus saada työpajalta tukea eri palveluiden piiriin hakeutumisessa. Lähellä oleva tuki on ensisijaisen tärkeää siinä vaiheessa mikäli nuorella on esimerkiksi mielenterveyteen tai jatkosijoittumiseen liittyviä haasteita. Akuutissa vaiheessa nuori saa tarvitsemansa tuen nuorten työpajalta ennen kuin hän pääsee palveluiden piiriin. Hybridimallin vaikutukset parantavat nuorisotyön vaikutuksia ja helpottavat nuorten siirtymistä palvelusta toiseen, kun työntekijä on jo entuudestaan nuorelle tuttu ja turvallinen.</p>
<p>Organisaatio ja henkilöstö</p>				
<p>Vaikutukset vastuunjakoon, työtehtäviin, henkilöstön määrään, raportointi- ym. velvollisuuksiin</p>				
<p>Lyhyt aikaväli</p>	<p>1</p>	<p>-1</p>	<p>1</p>	<p>1</p>
<p>Pitkä aikaväli</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>2</p>

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

<p>Kuvaus</p>	<p>Työntekijä ei nuorisotyöntekijämallilla ole suoranaista vaikutusta, vain työnkuvat muuttuvat. Nuorisotyötä on mahdollista kehittää mikäli Hartolassa on nuorisotyöhön keskittyvä työntekijä: esimerkiksi nuorisotyön käytännönasioiden järjestäminen olisi sujuvampaa.</p>	<p>Työntekijä tarjoaa ohjausta ja neuvontaa nuorille koulutukseen, työllistymiseen, hyvinvointiin ja terveyteen sekä sosiaalisin haasteisiin liittyen. Nuorten ohjaus- ja neuvontatyö. Työllistymistä edistävät toimet. Psykykinen ja sosiaalinen tuki. Raportointi ja dokumentointi.</p> <p>Nuorten työpajalla yksi työntekijä, työtoiminnan ohjaaja, jonka tehtäviin kuuluu vapaa-aikapäällikön tuella myös hankevalmistelut ja -raportoinnit. Esihenkilötehtävät vapaa-aikapäälliköllä.</p> <p>Työtoiminnan ohjaajalla on kokonaisvastuu toiminnasta ja työnkuva laajenee nuorten ohjaamisesta toimistotöihin. Yhden ohjaajan mallissa on huomioitava toiminnan haavoittuvuus esimerkiksi sairastapauksissa. Vapaa-aikapäälliköllä on yksi työntekijä vähemmän.</p>	<p>Ei henkilöstöä nuorten työpajatoiminnan järjestämisessä. Ei hankevalmistelua eikä raportointia. Vapaa-aikapäälliköllä ei esihenkilötehtäviä nuorten työpajan osalta. Etsivän nuorisotyöntekijän asiakasmäärän mahdollinen lisääntyminen. Suuri kysymys on se, minne nuoria ohjataan jatkossa koska etsivä nuorisotyö perustuu nuorten vapaaehtoisuuteen.</p>	<p>Hybridimallissa työaikaa on mahdollista toteuttaa siten, että työpajatoimintaa tehostetaan ja työpajapäiviä tiivistetään siten, että työaikaa vapautuu perusnuorisotyöllisiin työtehtäviin. Työtoiminnan ohjaajan toimenkuva pysyy samana. Työntekijän työpanosta voidaan resursoida esimerkiksi nuorisotyön perustehtäviä. Vapaa-aikapäällikön työtehtäviin hybridimallisella toteutuksella on esihenkilötehtävien lisäksi. Nuorisotyön työyhteisössä toiminnan uudelleen organisointi ja muotoilu ovat aikaa vieviä, mutta hyvin toteutettuna niillä on toimintaa tehostava vaikutus, jolloin aikaa jäisi myös innovoinnille ja kehittämiselle.</p>
<p>Talous ja elinvoima</p>				
<p>Vaikutukset kunnan talouteen, huomioiden kustannukset, avustukset</p>				
<p>Lyhyt aikaväli</p>	<p>-2</p>	<p>2</p>	<p>1</p>	<p>0</p>
<p>Pitkä aikaväli</p>	<p>-1</p>	<p>2</p>	<p>-1</p>	<p>0</p>

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

<p>Kuvaus</p>	<p>Tässä mallissa kustannukset tulisivat suoraan Hartolan kunnan maksettavaksi, mikäli avustuksia tämänkaltaiseen toimintaan ei ole saatavilla. Vuosittaiset palkkakustannukset sivukuluineen noin 36 000€. Toimintakuluja on mahdollista sisällyttää nuorisotyön budjettiin.</p>	<p>Tämän hetkinen hankekausi saatetaan päätökseen aikaisemmalla suunnitelmalla. Alkuvuodesta säästyneistä henkilöstökustannuksista johtuen Aluehallintovirastolta on saatu jatkoaikaa 31.10.2024 saakka. Toiminta yhden ohjaajan mallilla vaikuttaa avustukseen pienentävästi. Omarahoitusosuus pienenee myös suhteessa avustuksen määrään (esimerkiksi 50000€/12500€, 30000€/7500€) budjetti, kustannukset ja vaikutukset mahdolliseen avustukseen, jos yksi työntekijä. Kustannukset 2024: 92 100€, toimintakate 50 100€. Vakituiset: 36 600€, määräaikaiset: 30 300€. Huomioitava, että palkkakulusta jää käyttämättä 2024 vuoden osata työvalmentajan palkkakulua vastaava määrä. Työvalmentajan osalta palkkakustannukset ovat olleet 36 460€. Välillisesti kustannusvaikutukset ovat minimaaliset. Lopullisia säästöjä on hankala arvioida, koska henkilöstömäärän pieneminen vaikuttaa AVI:n avustukseen. Työpaja-avustusten tulevaisuutta on hankala arvioida, koska hallitus on tehnyt suuria leikkauksia myös nuorisotyön avustusten osalta.</p>	<p>Nuorten työpajatoiminnasta ei aiheudu kunnalle henkilöstö- ja toimintakustannuksia, mikäli toiminta päätetään lakkauttaa kokonaan. Pitkän aikavälin kustannukset voivat kuitenkin olla suuret, mikäli ennaltaehkäisevä työ vähenee merkittävästi. Yksittäisen syrjäytyneen nuoren kustannukset yhteiskunnalle ja myös kunnalle ovat suuret (miljoona euroa/nuori). Tarkkaa arviota mahdollisesti syntyvistä säästöistä nuorten työpajatoiminnan lakkauttamisen osalta on hankala määritellä. Mikäli avustusta saataisiin 50 000€ olisi kokonaissäästö noin 40 000€ (maksimissaan 25% omarahoitusosuudella). Nuorten työpaja lakkauttamalla on mahdollista saavuttaa lyhyellä aikavälillä säästöjä: henkilöstökulut ja toiminnan järjestämisestä syntyvät kulut. Kokonaisuuden tarkastelussa on huomioitava välilliset pitkän aikavälin kustannusvaikutukset ja vaikutukset yhteiskunnalle ja kunnalle aiheutuvat kustannusvaikutukset, maksaahan jokainen syrjäytynyt nuori yhteiskunnalle noin miljoona euroa.</p>	<p>Nuorten työpajalla työskentelevä henkilö työskentelee myös perusnuorisotyössä. Palkkakustannukset perusnuorisotyössä. 60% 2 päivää pajalla (23h), 40% 2 päivää nuorisotyö (15h15min). 26 500€. Perusnuorisotyön henkilöstökulut sivukuluineen ovat 13 320€. On huomioitava se, että tämä vähentää tuntityöntekijöiden palkkaustarvetta ja kustannussäästöjä syntyä siltä puolelta.</p>
---------------	---	--	--	---

6 Yhteenveto ja johtopäätökset päätösvaihtoehtojen vertailusta

On selvää, että niin valtakunnallisesti kuin paikallisestikin, myös Hartolassa on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota syrjäytymisen ehkäisyyn ja lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen. Riittävä, oikea-aikaista matalankynnyksen tukea ja ennaltaehkäiseviä palveluja tulisi olla saatavilla erityisesti sellaisille perheille, lapsille ja nuorille, joilla on riski lapsuusajan haitallisille kokemuksille.

Valtakuntamme hallituksen tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä ja vahvistaa osaamis- ja koulutustasoa. Tämä ei INTO etsivänuorisotyö ja työpajatoiminta ry:n mukaan onnistu, ellei vaikuttaviin palveluihin kuten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön panosteta ja sote-palveluiden saatavuutta paranneta.

Hyvinvointialueuudistuksen lisäksi työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön eri tasoilla toteuttamaan yhteistyöhön tulee jatkossa vaikuttamaan myös TE2024-uudistus. Tässä työpajoilla on paljon annettavaa, sillä ne ovat keskeinen toimija työllistymistä edistävien palvelujen tuottamisessa. Työpaja nähdään potentiaalisena paikallisena yhteistyökumppanina vuoden 2025 alussa alkavassa lakisäateisessä Ohjaamo-toiminnassa. Uudistus lisää toimintakentän muutoksia ja edellyttää uusien yhteistyörakenteiden vakiinnuttamista.

Nuorten välinen polarisaatio on kasvanut ja nuorten mielenterveyskriisi on akuutti. Nuorten työpajoilla ja etsivässä nuorisotyössä kohdataan heikossa asemassa olevia nuoria ja nuoria, joiden haasteet ovat entisestään syventyneet.

Päätösvaihtojen vertailu

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

Ennakkovaikutustenarvioinnin **nuorisotyöntekijä**-vaihtoehto auttaa tekemään kustannusvertailuja eri mallien välillä. Nuorisotyön kustannukset tulisivat täysin kunnalle. Säästöjä tällä mallilla ei saada aikaiseksi, koska tälle mallille ei ole mahdollista saada AVIn avustusta. Vuosittaisen palkkakustannukset sivukuluineen ovat nuorisotyöntekijämallissa noin 36 000€. Toimintakuluja on mahdollista sisällyttää nuorisotyön budjettiin. Nuorisotyöntekijäresursseja lisäämällä Hartolassa voitaisiin tarjota entistä laajempia perusnuorisotyön palveluja: esimerkiksi nuorisotilatoimintaa, retkiä ja tapahtumia. Tällä mallilla toimien nuorille ei olisi kuitenkaan tarjolla työpajatoimintaa, eikä kuntalaisille suunnattuja pajatoiminnan välillisesti tarjoamia palveluja, jotka on esitelty aikaisemmin. Tämän vaihtoehdon pisteyttäminen on haasteellista, koska nuorisotyön lisäresurssi nähdään positiivisena, mutta nuorille suunnatun ohjatun työpajatoiminnan puuttuminen nähdään negatiivisena nuorten tarpeet huomioiden.

Nuorten työpajalla on ollut käytössä vuoden 2024 alusta alkaen **yhden ohjaajan malli**, joka mahdollistaa palveluiden laadukkaan ja asiakkaiden yksilölliset tarpeet huomioivan toteutuksen, mutta henkilöresurssin vähentymisellä on vaikutusta valmennuksen monipuolisuuteen ja reaktiivisuuteen. Turvallisia aikuisia on yksi vähemmän tukemassa nuorten arkea ja sijaistusjärjestelyissä voi ilmentyä toimintaan vaikuttavia haasteita. Lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna työtehtävien uudelleen organisointi ja uudenlaisten toimintatapojen opettelu vievät oman aikansa alussa. Rutiinien löydyttyä työtehtävät sujuvat jouhevasti ja työpajan arki sujuu mutkattomasti. Tässä mallissa esihenkilöllä on yksi alainen vähemmän: lyhyellä aikavälillä uudet toimintatavat ja henkilöstömitoitukset vaativat enemmän organisointia ja työaika. Pitkällä aikavälillä esihenkilötyöskentely kevenee, kun vaativaa asiakastyötä tekeviä työntekijöitä on yksi vähemmän. Toisaalta yksin työskentely voi tuoda työskentelyyn omanlaisiaan kuormitustekijöitä. Kustannuksia yhden ohjaajan mallissa säästyy sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä johtuen suoraan henkilöstömäärän pienenemisestä. On toki huomioitava, että yhden työntekijän toteutuksella avustusta ei voida saada niin paljon. Kustannusten säästöjä ei ole mahdollista laskea suoraan ja kustannusten laskentamalli ei ole yksiselitteinen.

Tilanteessa, jossa Hartolassa ei järjestetä nuorten työpajatoimintaa menetetään yksi tärkeä nuorille suunnattu matalankynnyksen palvelu. Vaikutukset voivat lyhyellä aikavälillä olla yksittäiselle nuorelle suuret, mikäli ohjauspalveluja ei ole saatavilla ja ohjautuvuudessa on haasteita. Pitkällä aikavälillä vaikutukset voivat olla moninaiset riippuen siitä, järjestyykö nuorelle polkuja muihin palveluihin ja onko ohjausta saatavilla. Esihenkilötehtävät poistuvat kokonaan työpajan osalta, eikä hankehallintoon liittyviä työtehtäviä ole enää kenelläkään tehtävänä. Etsivän nuorisotyön menetelmän on haasteellista ohjata nuoria eteenpäin, mikäli nuorten työpajatoimintaa ei olisi. On otettava huomioon myös hyvinvointialueen työpajan ja nuorten työpajan palveluiden käytännön eroavaisuudet, aivan kuten edellä on todettu. Nuorilta poistuu mahdollisuus esimerkiksi KOHO-jaksoihin, koulutusopimuksiin, työkokoukseen ja pajan omilla sopimuksilla tapahtuviin pajasopimuksiin, jotka edesauttavat nuorten arjenhallintaa. Hartolan työpaja tarjoaa vaihtoehdon kuntouttavasta työtoiminnasta hyötyville nuorille asiantuntemuksellaan eikä palveluja tule nähdä toisiaan poissulkevinä vaihtoehtoina vain toimivalla yhteistyöllä on mahdollista saavuttaa lisäarvoa.

Lakkauttamisvaihtoehdon taloudellisia vaikutuksia on kokonaisuudessaan haasteellista määritellä. Aluehallintovirastolta saatavat avustukset jäävät saamatta ja kunnan omahoitosisuosuuden poisjääminen toisi pienimuotoisia kustannussäästöjä vuositasolla. Lyhyellä aikavälillä saatava hyöty voi näyttää suurelta, mutta pitkällä aikavälillä kustannuksia nuorten syrjäytymisestä ja pahoinvoinnista syntyy Valtiontalouden tarkastusviraston laskelmien mukaan yksittäisen nuoren elämän aikana miljoona euroa. Vuositasolla nuoren syrjäytymisen aiheuttamista kustannuksista on mahdollista tehdä teoreettisia laskelmia, mutta tässä yhteydessä laskelmien tekeminen ei ole relevanttia. (<https://www.vtv.fi/app/uploads/2018/07/03142740/nuorten-syrjautymisen-ehkaisy-146-2007.pdf>)

Hybridimallilla toimittaessa olisi mahdollista tehostaa nuorisotyön henkilöresurssien käyttöä ja kohdentaa työpanosta toimintoihin tarpeenmukaisesti. Resursoimalla ennaltaehkäisevään perusnuorisotyöhön vaikutetaan kokonaisvaltaisesti nuorten hyvinvointiin. Hybridimallin työntekijä olisi nuorille tuttu jo ennen mahdollista pajajaksoaan ja nuorten työpajatoimintaa pystyttäisiin järjestämään suunnitelmallisesti ja resurssivisaasti. Hybridimallissa työntekijän viikkotyöaika voisi olla esimerkiksi 38,25h, josta nuorten työpajan osuus noin 23 tuntia ja nuorisotyön osuus noin 15 tuntia. Nuorten työpajatoimintaa toteutetaan klo 8-13 välillä ja nuorisotyö painottuu nuorten vapaa-ajalle, iltapäiviin ja iltoihin. AVIn ja ministeriötason linjauksen mukaan nuorten työpajatoimintaa ei voi saada avustusta, mikäli työpajan henkilöstö ei ole kokoaikaista. Lisäksi rahoittajalle on tehtävä selvitys siitä, miten toiminta saadaan toteutettua mikäli työntekijöitä on vähemmän kuin kaksi.

Vuodessa hybridimallin palkkakustannukset olisivat yhteensä 40 000€, josta työtoiminnan ohjaajan osuus on 26 500€. Hybridimallissa työntekijän toimenkuvaan kuuluu 40% nuorisotyötä ja 60% työpajatoimintaa. Nuorisotyöntekijän/työtoiminnanohjaajan palkkakustannus tulisi tällä mallilla kokonaisuudessaan kunnalle maksettavaksi.

Nykyisiin kustannuksiin verrattuna hybridimalli toisi vähäisiä säästöjä, mutta kunnan osuus kokonaiskustannuksista olisi huomattavasti pienempi kuin aikaisemmin kahden ohjaajan mallilla toimittaessa. Nuorisotyön tuntipalkkoihin varattua budjettiosuutta voisi kohdentaa tähän, koska nuorisotyön tuntivalvojen tarve vähenisi. Hybridimalli takaisi nuorille mahdollisuuden heille tärkeään työpajatoimintaa sekä turvaa ja parantaisi nuorisopalveluiden toimintaedellytyksiä. Hybridimallin käyttöönotto edellyttää työtehtävien uudelleen organisointia, ja toteutuksella on työllistävä vaikutus sekä työntekijälle että esihenkilölle.

Hybridimallin toteutuksella saatavat hyödyt nuorille suunnattujen palvelujen suhteen olisivat merkittävät. Naapurikunnissa on Hartolaa enemmän perusnuorisotyön henkilöstöresursseja. Nuorilla olisi edelleen mahdollisuuksia matalankynnyksen pajapalveluihin ja nuorisotyön peruspalveluiden tarjonta olisi mahdollista pitää ajanmukaisena ja tarkoituksen mukaisena. Nuorisotyön toteuttaminen kuuluu kunnan lakisääteisiin palveluihin. Nuortentalo Nurkalla toimiminen tuo nuorisotyöllisesti lisäarvoa, kun nuorille suunnattuja palveluja on saatavilla samasta paikasta ja tilat sekä henkilöstö ovat nuorille tuttuja jo ennen mahdollisia haasteita. Työntekijöillä on mahdollisuus kohdata nuoria vapaa-ajalla nonformaalissa ympäristössä. Toiminnan muokkauksessa myös tilat muuntautuvat nuorisotyön erilaisiin tapahtumiin, teemailtoihin, toimintoihin. Myös yhdistysten ja toimijoiden on mahdollista järjestää toimintaansa nuortentalolla.

Pitkällä aikavälillä lapsista ja nuorista kehittyvät aikuiset, tulevat veronmaksajat ovat osaltaan tasapainottamassa kunnantaloutta. Vuoden 2023 loppuun saakka nuorten työpajatoimintaa Hartolassa toteutettiin kahden työntekijän mallilla, joka oli toimintaan ja palvelujentarpeeseen nähden verrattain kallista ja yliresursoitua. Valmennukset ja kohtaamiset nuorten työpajatoiminnan säilyttämisen, hybridin ja yhden ohjaajan mallin, vaihtoehdoissa ovat monipuolisia ja työntekijöiden/työntekijän osaamista voidaan hyödyntää kohtaamistyössä. Päätösvaihtoehtojen vertailussa nuorisotyöntekijämalli sai +12 pistettä, yhden ohjaajan malli sai +25 pistettä, työpajatoiminnan lakkauttamisen pistemäärä oli -18 pistettä ja hybridimallinen toteutus sai +32 pistettä. Yhden työntekijän malli ja hybriditoteutus keräsivät eniten pisteitä pitkän- ja lyhyen aikavälin tarkastelussa.

7 Päätösesitys

Hartolassa jatketaan nuorten työpajatoiminnan toteuttamista nykyisen hankekauden 31.5.2024, ja Aluehallintovirastolta 5.4.2024 saadun positiivisen jatkoaikapäätöksen mukaisesti 31.10.2024 saakka vuoden 2024 alusta toteutetulla mallilla, jossa nuorten työpajan toiminnasta vastaa kokonaisuudessaan työtoiminnanohjaaja. Viiden kuukauden jatkoajasta ei Hartolan kunnalle aiheudu lisäkustannuksia, vaan toimintaa toteutetaan kustannustehokkaasti ja henkilöstömitoitus on optimaalinen tämänhetkiseen tarpeeseen nähden.

Hyvinvointialueen työpajatoiminta (Hartolan työpaja) nähdään Hartolassa sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa toteuttavana tärkeänä resurssina. Toiminta on kuitenkin suunnattu pääasiassa pitkäaikaistyöttömille ja henkilöille, joiden tuen tarve on suuri. Kaikilla tukea tarvitsevilla henkilöillä ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia eikä toisaalta myöskään tarvetta päästä hyvinvointialueen pajalle. Nuorten työpajalla pystytään tarjoamaan eteenpäin suuntaavia, nuorten yksilölliset tarpeet huomioivia palveluja: Hartolan yhtenäiskoululle nuorten työpaja pystyy tarjoamaan tukea KOHO-jaksojen muodossa hyvinkin nopealla aikataululla, mikäli nuorilla on haasteita osallistua kouluarkeen. Nuorilla on myös nuorten työpajalta mahdollisuus saada tukea esimerkiksi Kelaan, talouteen, asumiseen ja verotukseen liittyvissä asioissa. Nuorten toimeentulon kannalta tärkeää on että nuorille on nuorten työpajankin kautta tarjolla ruoka-apua. Nuorten työpaja tarjoaa

Hartola - Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen Hartolassa

työssäoppimispaikkoja eri alojen opiskelijoille. Sosiaalisten taitojen, itsetuntemuksen, omien vahvuuksien löytäminen sekä elämänhallinnan vahvistaminen on edellä mainittujen tukimuotojen lisäksi tärkeää nuoren eteenpäin tukemisessa. Nuorten tukeminen ja opintojen loppuunsaattamisen mahdollistaminen esimerkiksi peruskouluopintojen osalta, on tuonut hyviä tuloksia vuosien mittaan niiden nuorten osalta, joilla oppivelvollisuusikä on päättynyt, mutta peruskoulun päättötodistus on jäänyt saamatta. Nuorten työpajan laadukkaita ohjauspalveluita on mahdollisuus tarjota myös naapurikuntiin.

Aluehallintovirasto on 27.3.2024 antanut myönteisen rahoituspäätöksen 35 000€ Hartolan Nuorten työpaja -hankkeelle, jonka käyttöaika on 1.11.2024-31.10.2025. Rahoituspäätöksen mukaisesti avustus on tarkoitettu käytettäväksi hankkeesta aiheutuviin hakemuksen mukaisiin hyväksyttäviin kustannuksiin. Valtionavustuksella katetaan avustettavasta toiminnasta tai hankkeesta syntyvää alijäämää, joka muodostuu vähentämällä hyväksyttävistä kustannuksista hankkeesta saadut tuotot. Avustus voi kattaa toiminnan kaikista toteutuneista kokonaiskustannuksista enintään 75 prosenttia. Toteutuneiden kokonaiskustannusten tulee aiheutua valtionavustushakemuksessa ja päätöksessä määritellystä hankkeesta. Raportointivaiheessa kyseisen toiminnan kustannuspaikalla toteutuneita kokonaiskustannuksia tulee olla vähintään 46 666,67 euroa. Toiminta tulee toteuttaa hakemuksessa esitettyjen tietojen mukaisesti. Mikäli toteuttamisessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on niistä ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle. Nuorten työpajatoiminnan kokonaiskustannuksiin ei voi esittää hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tai avustuksen saajan muun työpaja- ja palvelutoiminnan järjestämisestä tai toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Aikaisemmin nuorten työpajalla käytössä ollut kahden työntekijän malli on taloudellisista näkökulmista tämän hetkisiin tarpeisiin nähden kannattamaton toimintatapa ja henkilöstömitoitus yliresursoitu. Nuorten työpajatoiminnan lakkauttaminen pitkien välimatkojen ja jatko-opiskelumahdollisuuksien puuttuessa ei ole Hartolalle kokonaistaloudellisesti tai edes lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä tulevaisuuden kannalta järkevää. Ratkaisuvaihtoehdoista vuoden 2024 alusta alkaen käytössä ollut yhden ohjaajan malli on nuorten työpajan arjessa toimiva ja jo tällä ratkaisulla tuodaan resurssiviisautta ja säästöjä toimintaan samalla kun palvelut nuorille pelaavat.

Esitetyistä vaihtoehdoista Hartolalle kannatettavin toteuttamisvaihtoehto olisi yhden ohjaajan malli, mutta myös hybridimallilla on omat hyvät puolensa. Yhden ohjaajan malli on käytössä tällä hetkellä ja se on todettu toimivaksi. Hybridimallissa on paljon hyviä puolia, mutta ennakkovaikutustenarvioinnin valmisteluprosessin aikana rahoittajatasolta selvitettyjen rahoituksen lainalalaisuuksien mukaan sellaista nuortentyöpajatoimintaa, missä ei ole kokoaikaista työntekijää, ei rahoiteta. Yhden ohjaajan mallilla toimiminen antaa lisää aikaa esimerkiksi tulevan TE-uudistuksen osalta ja uuden työpajahankkeen rahoituspäätös 35 000€:n suuruudesta valtionavustuksesta on saatu käyttöajalle 1.11.2024-31.10.2025. Rahoituspäätöksen mukaan toteutuneita kustannuksia tulee olla vähintään 46 666,67€.

8 Päätöksen seuranta- ja arviointisuunnitelma

Hartolassa jatketaan nuorten työpajatoiminnan toteuttamista nykyisen hankekauden 31.5.2024, ja Aluehallintovirastolta 5.4.2024 saadun positiivisen jatkoaikapäätöksen mukaisesti 31.10.2024 saakka vuoden 2024 alusta toteutetulla mallilla, jossa nuorten työpajan toiminnasta vastaa kokonaisuudessaan työtoiminnanohjaaja. Aluehallintovirasto on 27.3.2024 antanut myönteisen rahoituspäätöksen Hartolan Nuorten työpaja -hankkeelle, jonka käyttöaika on 1.11.2024-31.10.2025.

9 Päätösesityksen hyväksyjät